

શ્રાવણ માસમાં ત્રીજું નેત્ર ખોલીએ

ભવે આવ્યો રૂડો શ્રાવણ માસ. શ્રાવણ માસમાં રૂઠં આચરણો.
કરીએ, રૂડું સાંભળીએ, રૂડું નીરળીએ, રૂડું જમીએ, રૂપર્ણીએ અને
સુંધીએ.

શ્રાવણ માસ એટલે શ્રવણ કરવાનો માસ. કેવું નીરખવાનું, જમ-
વાનું, રૂપર્ણવાનું અને સુંધવાનું રૂડું-ઉત્તમ ગણ્યાય તેને શ્રવણ(કાન)
દ્વારા શ્રવણ કરીને(સાંભળીને) હૃદયમાં ઉત્તરવાનો માસ તે શ્રાવણ માસ.

શ્રાવણ માસમાં રૂડું જમીએ એટલે કે એવું અને એખલું જમીએ
કે ને સરળતાથી પચી બાય. શ્રાવણ માસમાં વર્ષાંકઠુ હોય તેથી વાતા-
વરણ ઠંડું અને લોજવાળું હોય. સૂર્યનારાયણનાં દર્શન પણ ખૂણ એછાં
થાય. આવાં કારણોસર પાચનશક્તિ મંહ પડી બાય. તેથી જે અન્ય
કરુંગોની જેમ જ વર્ષાંકઠુમાં જમતાં રહીએ તો અરેખર પણ નહિ અને
તેથી અનેક રોગના લોગ બનીએ. આ રીતે રોગનાં લોગ ન બનીએ
તે માટે શ્રાવણમાં એકટાણું કરવાનો રિવાજ છે. પરંતુ એકટાણુના રહે-
સ્યને જાળીએ નહિ અને એકટાણુમાં જ ગણ્ય ગણ્યાનું જમી લઈએ તો
નુકસાન જ થાય. રોજ ગણ્ય વખત જમતાં હોઈ એ અને શ્રાવણમાસમાં
સાચી રીતે એક વખત જ જમીએ તો એ વખતનું અન્ન થયે. આ અન્નનૈ

જરૂરતવાળાને આપીને શ્રાવણમાસમાં પુષ્ય પણ પ્રાપ્ત કરી શકીએ. કેની
સ્થિતિ સારી ન હોય તે આ રીતે જરૂર હાન-પુષ્ય કરી શકે.

શ્રાવણ માસમાં રૂડું નીરભીએ એટલે કે આંખો દ્વારા વિકારો
અંતરમાં ન જિતરી બાય તે માટે સાવધાન રહીએ. મનુષ્યના અંતરમાં
વિકારો પાંચ ધનિદ્રયો કારા વૂસી જતા હોય છે. પણ આંખ વિકારેને
પેસવાનું સુષ્ય કાર છે. પતંગિયું દીપકના પ્રકાશ પર લુષ્ય થઈને
પ્રાણ ગુમાવે છે.

શ્રાવણ માસમાં શિવલક્ષ્મો મહાદેવ પર ધીલીપત્રો ચઢાવે છે. ગણ્ય
પાનનું જૂમણું હોય તે જ ધીલીપત્રો મહાદેવને ચઢાવાય છે તે પણ એક
જાળવા જેવું રહેસ્ય છે:

ખીલીમાં ત્રણ પત્રો ત્રીજુ આંખનું સૂચન કરે છે. મહાદેવને રીતવા માટે, શિવને પામવા માટે, ત્રિનેત્રીને સમજવા માટે ત્રિનેત્રયુક્ત બનવું પડ્યો અર્થાતું ત્રીજું ખુદિનું નેત્ર જોગવું પડ્યો. માત્ર એ ચર્મ-ચક્ષુઓથી જગતને જેવું નીરખીએ છીએ તેવું જ તે નથી, તેથી કંઈક વિશેપ, અરૂપટું, અદૌરિક અને રહસ્યથી જરૂર-જરૂરું છે. તેનો સ્વાતું-ભવ કરવા માટે ત્રીજું ખુદિનું-પ્રગાનું નેત્ર ઉદ્ઘાટિત કરવું પડ્યો. એટલા માટે ત્રિનેત્ર શિવની ઉપાસના કરવાની છે. શિવલિંગ ઉપર ખીલી-પત્ર ચદાવતી વખતે “ત્રીજું નેત્ર જોગવાનું છે” તેની સતત સમૃદ્ધિ રહેવી જોઈએ. જે ખીલીપત્રો ચંત્રવત્ત જ ચદાવીએ તો સવાલાખ તો શું સવા-કરોડ ચદાવી હઈએ તેથી કંઈ લાભ ન મળે.

ખીલીમાં અનેક ઔપધીય ગુણો પણ છે. ખીલીપત્રનો રસ આંખ માટે દ્વારાદ્વારક કદ્યો છે. ખીલીનો ગર્ભ અતિસારને રોકવાવાણો મનાય છે. શિવલિંગ પર ખીલી ચદાવવાનાં આવાં અનેક રહસ્યો પામવા અને પચાવવા માટે ત્રીજું નેત્ર જોગવું જરૂરી છે. જે વહેમો, ભર્મો અને અંધાંદામાંથી સુક્રત થઈને સાચા મનુષ્ય થઈને લુલી શકીએ તો જ શિવ પાસેથી કલ્યાણ પ્રાપ્ત કર્યું કહેવાય, તો જ ત્રિનેત્રી પાસેથી આશ્રિત મેળવ્યા કહેવાય.

આવણું માસમાં ઝડું સ્પર્શિએ અને ઝડું સૂધીએ. અર્થાતું ગંધ અને સ્પર્શ વિષયને તાત્ત્વિક રીતે સમજાયો. ગંધના લોકે ભર્મર અને સ્પર્શના મોહે હાથી જેવું મહાણળવાન પ્રાણી પણ ગંધનમાં સ્પર્શય છે તે ન ભૂલીએ. ભર્મર, હાથી, મૃગ, પતંગિયું ય એક એક વિષયમાં હુંધ છે તોય દુઃખી થાય છે તો પાંચે વિષયમાં હુંધ રહેનાર કેટલો બધો દુઃખી થશે.

જે ત્રીજું નેત્ર ખૂલે તો જ આવાં રહસ્યો સમજાય અથવા જે આવાં રહસ્યો સમજાય તો જ ત્રીજું નેત્ર ખૂલ્યું કહેવાય.

હે સહાશિવ, હે મહાદેવ, હે નીતકંહ, હે ત્રિનેત્રી ! અમારા સૌતું ત્રીજું નેત્ર ખૂલે તેવી કૃપા કરનો.